

alap híjával történék és egy cseppet sem alkalmas arra, hogy a letartóztatás jogellenes jellegét és önkényességét elvégye. A német kormány ezért azt a követelést állítja fel, hogy ilyen eljárást ne folytassanak és hogy a letartóztatottakat rögtön bocsássák szabadon. A német kormány ezenkívül fentartja magának azt a jogot, hogy teljes elégtételt követeljen.

A francia moratórium terve már a jóvátételi bizottság előtt van. A „Petit Parisien” ma reggeli számában részleteket közöl belőle. A tervezet azon alapszik, hogy két évi haladékot ad Németországnak az 1923—24. években esedé-

kes fizetésekre, amely idő alatt a német kormány tartozik belső kölcsön útján hárommilliárd aranymárkát előteremteni s ebből 500 millió aranymárkát a márka árfolyamának állandósítására, két és félmilliárdot pedig a jóvátételi fizetésekre fordítani.

Hir szerint Olaszország azon fáradozik, hogy a jóvátétel kérdésében megoldást találjon. Teljesen eltekintve a közgazdasági katasztrófától, amely a Ruhr-vidék mai helyzete következtében elkerülhetetlen, Olaszország azon a nézeten van, hogy a francia-német válságnak veszélyes következményei lehetnek a békére.

Minden emberre szükség lesz az új választásoknál! Vételessük föl magunkat a választási névjegyzékbe!

Az angorai kormány letartóztatta Izmed basát.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a kemalista hatóságok az angorai kormány utasítására Izmed basa, volt államtitkárt letartóztatták.

Az első bizottság tegnap esti ülésén Izmed basa a leghatározottabban elutasította azt az angol javaslatot, hogy a mossuli kérdést a népszövetségi tanács döntése alá bocsássák. A mossuli vilajet — mondotta — Törökország területéhez tartozik s ezért semmiéle

döntő bíróság ítéletének nem vethető alá. Lord Curson a maga részéről élesen támadja azt a gondolatot, hogy a mossuli kerület lakosai körében népszavazást rendezzenek. Még egyszer felhívta a törököket, hogy tanulmányozzák javaslatát. Ha ragaszkodnak elutasító álláspontjukhoz, akkor az ily módon előálló és a békét fenyegető helyzettel szemben nem marad más hátra, minthogy a népszövetséghez forduljanak.

Leszerelték az elégedetlen kisgazdákat.

(A Szeged budapesti tudósítójától.) A nemzetgyűlés ma délelőtti ülésén Bethlen István miniszterelnök magához kéréste a kormánypárt kisgazda képviselőit, akikkel majdnem négy órán át tartó tanácskozáson tárgyalta a kisgazdák ismert memorandumának minden pontját. A kormány magáénak tette a kisgazda képviselők kívánságait. A tárgyalás eredményeképp a kormány a földreform végrehajtása tárgyában novellás törvényjavaslatot fog benyújtani, mely azonban nem érinti a jelenleg érvényben levő földreformtörvény alapelveit, hanem csupán az eljárás gyorsítására vonatkozik. A pénzügyminiszter megígérte, hogy

a jövedelmi és a kereseti adónál fölemeli a létminimumot és hatásosabb progressziót fog életbe léptetni. A mezőgazdasági hitelekrol a miniszterelnök elvi kijelentéseket tett, konkrétumokról csak később fognak tárgyalni. A közigazgatási reformról kijelentette, hogy a pártot nem állítja a kormány fajt accompli elé, hanem a javaslat benyújtása előtt részletesen megtárgyalja a párttal.

A pénzügyminiszter megígérte a blockrendszer fokozatos beszüntetését. A kisüstiökön szeszmerő órák alkalmazását fogja elrendelni. A dohánypalántákra vonatkozólag végleges meg egyezés nem jött létre.

Miért probléma a fogadalmi templom továbbépítése.

(A Szeged tudósítójától.) A fogadalmi templom égne meredő csonka falai valóban nem válnak a város dicsőségére, sőt kell, hogy minden szegedi ember némi szégyenkezéssel gondoljon arra a tehetetlenségre, amely megakadályozta, hogy a régi fogadalom valóra váljon. Az építkezést — mint ismeretes — a háboru kitörésének pillanatában hagyta abba a város tanácsa és ez a munkabeszüntetés olyan hirtelen jött, hogy a csonka falakon minden úgy maradt, mint ahogyan azt a kőművesek elhagyták. A falak tövében szanaszét hatalmas kőalkatrészek, gerendák hevertek, a félbehagyott boltívek vágyakozva nyújtogatták egymás felé csonka karjaikat és a falak tetején megszikkadt az a legfelső malterréteg, amelyre már nem tették rá a következő téglasort. A munka nyüzsgése máról holnapra megszűnt és az épülő templom máról holnapra átváltozott szomorú romhalmazzá. Azóta közel kilenc esztendő röppült el a csonka templom romjai fölött, a falak tövében heverő értékes anyagok nagyrésze elkallódott, az idő foga pedig mélyen belemart a meztelen falak fölso részeibe. Az élet néhol meg is csufolta a holt anyagot, az omladozó falak tetején itt-ott valami növény szökött föl a magasba, talán pótolni akarta az emberek mulasztását.

Most, a háboru befejezése után, talán már negyedszer a város hatósága ismét akciót indított a fogadalmi templom továbbépítése ügyében. Megírta a „Szeged”, hogy az a küldöttség, amely a polgármester vezetésével hétfőn Budapestre utazott, hogy az akció céljaira nagyobb kölcsönt és adományt szerezzen a válságalaptól, a fővárosban biztató ígéretekkel, de a kívánság teljes kielégítését nem ígérték meg az illetékes faktorok. A városi mérnökség számvetése szerint csupán az építési munkálatok befejezése a jelenlegi anyagárak és munkabérek mellett körülbelül *kétszázhuszmillió koronába kerülne*. Abban az esetben tehát, ha a küldöttség százmilliót hoz haza — ami kétségtelenül elég szép eredmény lenne, — még mindig marad százhuszmillió korona, amire

nincs fedezet. Kétségtelen, hogy ennek a százhuszmillió koronának az előteremtése társadalmi gyűjtés útján nem okoz oly nagy nehézséget, hiszen van a városban elég szép számú olyan vagyonosabb ember, aki könnyűszerrel áldozhat erre a célra. Minden remény meg lehet tehát arra, hogy rövidesen mégis felépülnek a csonkán maradt templomfalak.

Azonban most már foglalkozhatunk azzal a kérdéssel is, hogy miért probléma a fogadalmi templom továbbépítése, amikor a fogadalom beválthatásának biztosítására annak idején a város közönsége olyan tekintélyes alapítványt tett, amelynek hozadéka bőven fedezhetett volna minden költséget. Szeged város törvényhatósága még 1900-ban elhatározta, hogy a város alsótanyai bérföldjeiből 3516 holdat a fogadalmi templom költségeinek alapjaként kezelte. Ez a 3516 hold föld — igaz, hogy a város legrosszabb földjei közül való, csupa homokbucka, ahol csak rozs terem és a várostól nagyon messzire esik — a békeévekben évi ötvenkétezer koronát jövedelmezett, tehát a holdankénti átlag bére tizenöt korona volt, ami legalább hetvenöt kiló buzának felelt meg. A templomalap békebeli buzaváltás bére tehát 2637 métermázsa buza volt, aminek mai pénzértéke tízezer koronás buzaárak mellett 26.370.000 korona lenne, azonban a valóság az, hogy az 1923. évi városi költségvetés szerint ez a 3516 hold föld mindössze 3.927.330 korona haszonbért jövedelmez, tehát a békebeli bérértéknek alig egyhatedrészét. Igaz ugyan, hogy ez a bér a négyezerből nyolcezer koronára emelt buzaalapár következtében megduplázódik, de még így sem éri el a békebérek egyharmadát, sőt ha tizenháromezer koronás buzaárakkal számolunk, ez a differencia még szembetűnőbb lesz.

Ez a példa rendkívül jellemzi a város gazdasági politikáját, de megmagyarázza azt is, hogy a fogadalmi templom-alap miért áll csak négy és félmilliárd koronából.

A fogadalmi templom építését a háboru szakította félbe, pedig már a munka java részén túl voltak az építők és az a munka, amit elvé-

geztek a munkabérekkel, anyagárakkal, tervdíjakkal együtt 787.000 koronába került, tehát alig többbe, mint amennyit a templomföld 1900-tól 1914-ig jövedelmezett és ha nem szakítja meg a munkát a világháboru, a templom minden elképzelhető költségét ma már bőven leterleszthették volna a föld jövedelméből.

A fogadalmi templom továbbépítése tehát azért probléma, mert a város urai *tulságosan ajándozták a városi földeket bérlőt*, sohasem foglalkoztak a földbérek békebeli nivóra való föl-emelésével és a földbéremelés eszközehez csak akkor nyultak és olyan mértékben, amikor a városháztartásnak már másképpen nem fedezhető deficitje támadt. Az kétségtelen, hogy abban az esetben, ha a háboru befejezése után a földbéreket a békebérek alapján rendezték volna, ma a fogadalmi templom továbbépítése nem lenne probléma.

Határkiigazítások a népszövetség előtt

A népszövetség tanácsa január 29-én tartja legközelebbi ülését Párisban. Ezen az ülésen többek között tárgyalásra kerül a magyar-cseh határnak függőben levő salgótarjáni szakasza. A mostani demarkációs vonal ugyanis elvágja a salgótarjáni bányamedence egy részét, mely gazdaságilag Magyarországra nézve rendkívül fontos terület. Tekintettel arra, hogy a trianoni békeszerződés a salgói bányákat Magyarországnak, Somosujfalut pedig Csehországnak ítélte oda, Magyarország igényeit a bányaterületre csakis a trianoni béke betűjének megváltoztatása elégíti ki. Ily irányu javaslat tételére a Millerand-féle kísérőlevél a határmegállapító bizottságot felhatalmazza. A határmegállapító munkálatok során a bizottság egyik része Magyarország javára csak oly terjedelmű kiigazítást kívánt megvalósítani, mely a bizottság szűkebb hatáskörében a békeszerződés területi határozmányainak fenntartásával keresztülvihető. E megoldás szerint Somoskő község visszatérne Magyarországhoz, ellenben a színmagyar Somosujfalu a csehek birtokába kerülne. Miután a két indítvány egyforma számú szavazatot kapott, a határmegállapító bizottság elnöke a Magyarországra nézve előnyösebb megoldás mellett foglalt állást. A kérdés tehát a népszövetség elé kerül, melynek hatáskörébe tartozik, hogy a kísérőlevél értelmében a két állam közt közvetítsen. Magyarország érdekeit a népszövetségi tanácsülésén Hevessy Pál párisi magyar ügyvivő és Tánczos Gábor altábornagy fogja képviselni.

A jóvátételi bizottság a magyar államadósságokról.

Az egyik fővárosi délutáni lap írja: Mára vált ismeretessé a jóvátételi bizottság döntése az osztrák-magyar monarchia háborúelőtti adósságának fölosztása kérdésében. A jóvátételi bizottság döntéséről alkalmunk volt Kállay Tibor pénzügyminiszterrel beszélni, aki a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az állam költségvetésében eddig mindig 40 százalékban szerepelt a háboru előtti adósságoknak Magyarországra háruló hányada. Ez volt az a maximum, amit a pénzügyi kormányok a költségvetés összeállításakor számításba vettek. Annál keservesebb meglepetés, hogy *ennél a maximumnál is nagyobb százalékban állapította meg a jóvátételi bizottság az adósságoknak Magyarországra eső részét*. Sajnos a jóvátételi bizottság döntésével szemben már sehova sem felelbezhettünk.

Az osztrák kancellár belgrádi utja.

Seypel kancellár elhatározta, hogy a már régen tervbe vett belgrádi és bukaresti utazását végrehajtja, hogy a kisántant államainak bebi onyítsa azt, hogy Ausztriának nincsenek politikai céljai a Magyarországhoz való közeledés tisztán gazdasági természetű volt. Belgrádban és Bukarestben Seypel ugyanolyan tárgyalásokat akar folytatni, mint Budapesten.

Ismét megindultak a magyar-cseh tárgyalások. Prágában tegnap ismét megkezdtek a magyar-cseh pénzügyi tárgyalásokat. A budapesti gazdasági tárgyalásokat félbeszakították és a gazdasági és politikai ügyek megbeszélését későbbi időpontra tartották fenn.